

سلسلہ دروس خارج

اصول فقہ

استاد پیدہ حسن خمینی

موضوع: تعریف علم اصول

جلسہ:

۳۶

تاریخ:

۱۹/۹/۱۸

تعريف حضرت امام خميني از علم اصول

«علم الاصول هو القواعد الآلية

التي يمكن ان تقع كبرى استنتاج الاحكام الكلية الالهية او الوظيفة العملية»

نکته دوم :

مراد از «قواعد» چیست؟

صاحب فصول :

«المراد بالقواعد، القضايا الكلية»

نکته سوم:

لفظ «قواعد» باعث خروج چه مباحثی از علم اصول می شود؟

میرزای قمی :

«فخرج بالقواعد العلم بالجزئیات»

مراد از جزئیات :

مرحوم اصفهانی (صاحب هدایة المسترشدين) می گوید :

«فخرج بالقواعد العلم المتعلق بالجزئیات كعلم الرجال»

صاحب فصول :

«المراد بالقواعد، القضايا كلية فيخرج بالتقييد بها العلم بغيرها من القضايا

الشخصية و غير القضايا من التصورات مطلقا»

مفردات :
مثل «زید»

نسبت های غیر تام :
مثل «غلام زید»

نسبت های تام انشائی
مثل «اوامر»

قضایای شخصیبه

تصورات :

صاحب فصول:

با قید قواعد چند
چیز خارج می شود

اشکال به صاحب فصول:

مراد از «قواعد» چیست؟

خارج شدن تمام تعاریف (حدود) از دایره علم اصول

دلیل: چون قاعده کلیه نیستند

برای اینکه، حتی الامکان همه مباحث یک علم از زمره مسائل آن علم شمرده شوند:

می گوییم: مراد از قواعد، قضایای غیر مشخصه است

تعاریف نیز چون قضایای حقیقه هستند، تحت تعریف باقی می مانند

بررسی قید «آلیه»

«علم الاصول هو القواعد الآلیه التي يمكن ان تقع كبرى استنتاج الاحكام الكلية الالهية

او الوظيفة العملية»

لفظ «آلیه» به چه معناست؟

- علوم اصالی: به خاطر رسیدن به غرضی غیر از علم دیگر، اعتبار شده اند

- علوم آلی: به خاطر کمک رساندن به علم دیگر، اعتبار شده اند

علم اصول، آلی است

چرا که غرض از اعتبار علم اصول، به کارگیری نتایج آن در فقه است